

Jaarverslagen 2023 KNNV-afdeling Leiden e.o.

Jaarverslag Bestuur KNNV afd. Leiden e.o. over 2023

Algemeen

Gelukkig kon na alle covid-perikelen de draad van een – traditiegetrouw gezamenlijk met IVN Regio Leiden georganiseerde – Nieuwjaarsbijeenkomst in 2023 weer worden opgepakt, en wel op 21 januari. Onderdeel van de bijeenkomst was een bijzonder interessante en prikkelende lezing door Harrie van der Hagen over (het herstel van) de biodiversiteit in de duinen in relatie tot de konijnenstand.

Onze Algemene Leden Vergadering (ALV) werd gehouden op 22 maart en na het formele gedeelte opgeluisterd door een boeiende lezing door de Leidse stadsecoloog Wouter Moerland over onder meer het gemeentelijke beleid en uitvoeringsprogramma voor biodivers Leiden, groenbeheer (ook water) en het Stadsnatuurmeetnet.

Op 25 oktober vond weer onze jaarlijkse Leden Contact Avond (LCA) 'vóór én dóór leden' plaats, waarbij alle leden de gelegenheid wordt geboden om bijvoorbeeld bijzondere natuurvondsten te laten zien en/of te bespreken. Voor een gehoor van bijna twintig leden werd daar door een zestal gretig gebruik van gemaakt, hetgeen leidde tot een avond met onderwerpen die varieerden van slijmzwammen via de Flora Batava tot aan pinguïns. Het onvolprezen – met IVN gezamenlijke - periodiek Bladgroen verscheen zoals gebruikelijk 'maar niet door de kabouterijtjes' in januari, mei en oktober en vormt samen met onze eigen zeer kleurrijke, uitnodigende en professionele website een prachtig en nuttig overzicht van vele activiteiten.

Ook in mei werd weer het traditionele, sterk op inhoud en onderzoek gerichte KNNV-afdelingsblad Daucallium+ gepubliceerd over de thema's natuurstudie, natuurbeleving en natuurbescherming.

Bestuur en organisatie

Het bestuur is een tweetal keren 'fysiek' in vergadering bijeen geweest, en wel in het voorjaar en het najaar, nog los van de vele onderlinge 'digitale contacten'.

In het najaar heeft het bestuur de leden moeten mededelen dat onze ledenadministrateur Marco Roos vanwege onverwacht structurele drukke werkzaamheden vanuit de universiteit zijn taken heeft moeten neerleggen. Gelukkig toonde kascommissaris Marco Witte zich bereid om die taken over te nemen. Die twee functies zijn echter onverenigbaar, maar wederom gelukkig toonde Jan Westgeest zich bereid om in de kascommissie plaats te nemen.

De laatstgenoemde twee functiewijzigingen behoeven uiteraard nog de instemming van de komende ALV.

Daarnaast riep het bestuur de leden op om zich aan te melden voor de functie van voorzitter/voorzitster, nu Ineke Laroo te kennen heeft gegeven dat zij haar voorzitterschap na de komende ALV wil overdragen aan een nieuwe gegadigde.

Een ander aandachtspunt betreft de in de loop van het jaar duidelijk geworden noodzaak van een statutenwijziging ten gevolge van de inwerkingtreding van de Wet bestuur en toezicht rechtspersoon. Die aanpassing dient komend jaar haar beslag te krijgen.

Het jaarlijkse overleg met de werkgroepcoördinatoren vond plaats op 15 april en wel deze keer 'buiten' in de prachtige natuur rond kasteel Oud-Poelgeest.

Geopperd werd om onze LCA – voorlopig als experiment – eens te veranderen in een Leden Contact Middag (op een zaterdag). En wel om onze leden die 's avonds in het najaar liever niet meer de straat op gaan, tegemoet te komen. Dat idee kon om praktische bezwaren althans dit jaar nog niet gerealiseerd worden.

Eind december ontving het bestuur het Jaarverslag van de - najaar 2021 benoemde - Vertrouwenspersoon. De rapportage gaf geen aanleiding tot bestuurshandelen.

Speciale vermelding verdient nog het heuglijke feit dat de (o.m.) projectleider vissenmonitoring KNNV en IVN Leiden Aaf Verkade de winnaar is geworden van de prestigieuze Heimans & Thijssse prijs 2023! Die prijs wordt uitgereikt aan personen, groepen van personen of organisaties die activiteiten ontwikkelen die gericht zijn op het

wekken van belangstelling voor de natuur, natuurstudie, natuurbehoud of natuureducatie. Deze prijs is een erkenning van het werk van degenen die een bijdrage aan de samenleving hebben geleverd in de geest van Eli Heimans en Jac. P. Thijsse.

Vermeldenswaardige activiteiten

In januari werd op initiatief van Reinier de Man een zeer succesvolle, want snel voltekende Minicursus tuinvogels herkennen georganiseerd.

Eind juni en in september organiseerde Aaf Verkade een cursus Visherkenning.

In de week van 20 tot en met 29 mei organiseerde de KNNV dit jaar landelijk de Week van de Biodiversiteit. Ook onze afdeling heeft in deze bijzondere week verschillende activiteiten georganiseerd variërend van een grassenexcursie in Leidse bermen, een vlinderroute in Lentevreugd tot een bioblitz in de Warmondse eendenkooi. We hebben er flink aan moeten trekken, maar uiteindelijk hebben de plaatselijke media best wat aandacht geschonken aan onze activiteiten in de vorm van een interview met Koen van Zoest en persberichtjes. De opkomst bij de verschillende activiteiten varieerde van enkele deelnemers tot toch wel een flinke opkomst van 12 deelnemers bij de algemene natuurexcursie op zaterdagmorgen in De Horsten. Van alle deelnemers bleek het voor ongeveer 50% de eerste kennismaking met de KNNV en wie weet blijft het daar niet bij. Al met al zeker een geslaagde week.

In de Week van de Invasieve Exoten eind juni vond een lezing plaats over exotische 'land- en plant-soorten' en een voorstelling 'exotisch watertheater' in de Binnenvestgracht (door adviseur stadsgrachten Aaf Verkade).

Onze vijf werkgroepen zijn gericht op vogels (+ nestkasten), planten, mossen, paddenstoelen en natuurbescherming, en daarnaast /daaronder zijn nog het project vissenmonitoring en een paddenpatrouille actief. Verder neemt onze afdeling deel in de zgn. Citizen-Science-werkgroep *Ontdek Natuur in jouw Buurt* (samen met IVN en Naturalis).

Frank Kooper, secretaris

Jaarverslag 2023 Vogelwerkgroep

Anke Burgers & Ad den Toom

Het excursiejaar 2023 werd afgetrapt aan de Brouwersdam met de klassieke winterexcursie, met onder andere middelste zaagbek, alk en paarse strandloper. Bij Plan Tureluur werden goudplevieren en, heel bijzonder, strandleeuwerikken gezien en wilde en kleine zwanen in de polder. In februari werd de Ganzenhoek en Berkheide bezocht. Het bleek een erg stille dag te zijn voor wat betreft vogelsoorten. In maart trokken we naar Heidestein bij Zeist, onder leiding van Arthur en Stan. Tijdens ons bezoek aan dit heel bijzondere stukje bos en heide konden we genieten van zeer bijzondere soorten zoals zwarte specht, rode wouw en raaf. In april deed de vogelwerkgroep de Waverhoek en het Landje van Geijsel aan, met blauwborst, grutto en kemphaan en bezochten we de Ackerdijkse Plassen waar we onder andere sprinkhaanzanger, blauwborst en gele kwikstaart mochten aanschouwen. Eind april-begin mei vond het Zeeland-weekend plaats onder leiding van Jan en Marjan. De Yerseke Moer werd bezocht en ook de kust bij Breskens en het Verdronken Land van Saeftinghe. Het was een zeer geslaagd weekend met vele bijzondere waarnemingen. In mei zijn er drie excursies gedaan: o.l.v. Stan een vroege-ochtend-excursie in het Panbos (met boomleeuwerik, gekraagde roodstaart en tuinfluiter), een dagexcursie naar Tiengemeten (met onder andere roerdomp, ringmus en bosrietzanger) en een herkansingsexcursie naar Heidestein. In juni waren twee excursies. De eerste, o.l.v. Andrien en Edward, naar Culemborg waar we twee prachtige uiterwaarden hebben bezocht. De koekoek liet zich goed horen en zien. Ook kregen we mooi zicht op een nest van de grote bonte specht. De bedelende jongen waren goed te horen. De laatste excursie van de zomer was die naar Zouweboezem met purperreiger, zwarte stern en een paartje grauwe vliegenvangers mooi dichtbij. Er waren veel nesten van de zwarte stern en wij konden het voeren van de jongen goed zien.

Balgzand in augustus, o.l.v. Marco, was goed voor onder andere graszanger en honderden IJslandse grutto's, scholeksters en goudplevieren. Uniek voor deze dag was de waarneming van een flamingo. In september bezochten we de Marker Wadden bij een onnatuurlijk hoge temperatuur van 30 graden Celsius. Er was geen vogeltrek die dag, maar toch konden we genieten van mooie vogels zoals baardman, ijsvogel en paapje. Eind september leidde Marianne een avondexcursie in de Haagse Duinen. In oktober gingen we naar de Oostvaardersplassen en hebben daar kunnen genieten van visarend, zeearend en ijsvogel. In november hadden we twee activiteiten: een excursie naar Polder Arkemheen en de jaarlijkse lezing, deze keer een lezing over ijsvogels door ijsvogelspecialist Jelle Harder. Naast zeer boeiende informatie over ijsvogels had Jelle ook een prachtige en verrassende film over ijsvogels in de stad. Medio december tenslotte ging de vogelwerkgroep de Pier van IJmuiden op. Er stond flinke wind, waardoor wij op de pier aardig natgespoten werden. De pier ging niet voor niets rond het middaguur dicht. Toch nog jan van gent, zeekoet, kuifaalscholver en rosse franjepoot gespot.

Gedurende het hele jaar waren de leden van de vogelwerkgroep actief op onze twee WhatsAppgroepen, om vogelfoto's en ervaringen dicht bij huis uit te wisselen. Verder was de nestkastenwerkgroep o.l.v. Stan actief: nestkasten werden getimmerd en geleverd en daarnaast werden, verspreid in Leiden, reeds opgehangen nestkasten schoongemaakt. Ook de minicursus tuinvogels herkennen o.l.v. Reinier en Stan werd weer gegeven in de vorm van een avond theorie en een ochtendexcursie. Het ledenaantal van de vogelwerkgroep is met 68 personen gelijk gebleven aan dat van vorig jaar.

Jaarverslag 2023 Plantenwerkgroep (PWG)

Koen van Zoest

De Plantenwerkgroep heeft met 42 activiteiten een druk jaar achter de rug. De variatie was groot; hier volgt een greep daaruit. Zo bezochten we eenmalig mooie gebieden als Lentevreugd, Bennebroekerbos, Kennemerstrand, Nieuwkoopse Plassen, Hanepoel, Leendert den Boerspolder, 't Vogelhoff in de Oostvlietpolder en de heemtuinen van Leiderdorp, Voorschoten en Leiden. Maar naar bepaalde gebieden keerden we herhaald terug om te inventariseren: de Paddenpoel in Cronesteijn, km-hok Grote Meren in Berkheide en niet te vergeten het Bos van Bosman. Van dit gemeentelijk park hebben we de aanwezige stinsenflora vastgelegd voor de gemeente Leiden; rapportage daarvan volgt in Daucallium+.

We hebben veel planten gezien waaronder bijzondere, vaak rode-lijstsoorten. Zo hervonden we in de duinen Klein warkruid, zagen we in Nieuwkoop Galigaan en in Leiden Bleek vergeet-mij-nietje. Tijdens studieavonden oefenden we onze vaardigheid in determineren en vergrootten we onze kennis over planten, maar ook over de bezochte gebieden. In het najaar hebben de coniferen nader onder de loep genomen, theoretisch en in de praktijk. Uiteraard sloten we het jaar weer af met de eindejaarsplantenjacht. Dit is een beknopte weergave van een vol programma. De ongeveer 35 leden van de werkgroep vonden daarin, ieder naar eigen interesse, voldoende van hun gading, zo bleek bij evaluatie. Het samen er oput trekken, het zoeken en het bespreken van vondsten biedt veel gemeenschappelijkheid, gezelligheid en natuurbeleving. Geen reden dus voor grote veranderingen. Al is natuurlijk geen jaar hetzelfde, net als de natuur!

Jaarverslag 2023 en planning 2024 Mossenwerkgroep Hollands Duin

Jeannette Teunissen

In 2023 hielden we excursies in

- De Pan van Persijn
- Noraweg, Noordwijk
- Leidse Hout, Leiden
- De Hertenkamp, Wassenaar

- De Kleine Poel, Amstelveen

en 3 studie-avonden in het Jan Verwey Natuurcentrum in Noordwijk.

Jelle van Dijk bracht daar steeds interessante mossen voor mee, zoals Groot klokhoedje en nog veel meer fraais. Hij was daarnaast ook de zeer gewaardeerde gastheer die zorgde voor de reserveringen, koffie, verwarming en bediening van de beveiligingsapparatuur.

Vanwege de hoge corona-rioolcijfers in onze regio vanaf eind februari hebben we - in plaats van een studie-avond in april - gekozen voor de veiligere omstandigheden van een excursie in de Leidse Hout. Tijdens de excursies keken we ook naar lichenen. De naam 'lichenen' is de naam die de oude benaming 'korstmossen' in toenemende mate aan het vervangen is.

Tijdens het zomerreces daalden de corona-rioolcijfers mooi, maar de stijging vanaf juli deed ons besluiten bij de start in september opnieuw weer als een besloten groep verder te gaan.

Planning 2024

- Tot het zomerreces (dat in mei begint) 3 studieavonden in Noordwijk en 4 excursies. De data worden gepubliceerd in Bladgroen en op de KNNV-website.

- We integreren lichenen (voorheen 'korstmossen') in onze activiteiten. Mogelijk passen we de naam van onze werkgroep daarop aan.

- Naast de stereomicroscopen gaan we meer gebruik maken van de doorlichtmicroscopen.

- We stellen onze activiteiten open voor Noordwijkse leden en KNNV/IVN-leden die niet op onze mailinglist staan, maximaal 5 personen in totaal per keer, altijd na aanmelden (aanmeldprocedure zie verderop in Bladgroen, bij programma werkgroepen)

- Jelle van Dijk zal het sleutelbeheer overdragen.

N.B. De realisatie van bovenstaande planning kan worden beïnvloed door de corona-ontwikkelingen in Zuid-Holland.

Jaarverslag 2023 Paddenstoelenwerkgroep

Leo Jalink en Eke van Batenburg

In 2023 is onze paddenstoelenwerkgroep nieuw leven ingeblazen. Het begon met een goed bezochte voorjaarsexcursie naar de Pan van Persijn op 3 mei. De 12 deelnemers vonden 26 paddenstoelensoorten, waaronder de Dadelfranjehoed en enorm grote exemplaren van de Duinmorielje *Morchella dunensis*. Het is nog niet duidelijk of dat een echt goede soort is of slechts een vorm van de Hersenkronkelmorielje *M. vulgaris*. Door vroeg invallende zomerdroogte is er helaas geen tweede voorjaarsexcursie gehouden. In de herfst zijn er drie excursies geweest. Op 13 september naar de Horsten, op 18 oktober naar de Pan van Persijn en op 29 november naar de Coepelduynen bij Katwijk.

Door aanhoudende droogte in de voorafgaande periode waren de verwachtingen voor de excursie naar de Horsten niet hoog gespannen. Onterecht, zo bleek gelukkig. De excursie trok 8 deelnemers en er werden 62 soorten gezien, waaronder Vleeskleurige korrelhoed, Witte paardenhaartaailing, Spikkelplooi parasol, Schubbige oesterzwam en Kostgangerboleet. Die laatste soort groeit als parasiet op de Gele aardappelbovist.

De herfstexcursie naar de Pan van Persijn trok 9 deelnemers en leverde 86 soorten op, waaronder 13 verschillende Mycena's. Vlak voor de excursie naar de Coepelduynen (16 deelnemers) was er nachtvorst, waardoor veel paddenstoelen stuk gevoren waren.

Gelukkig was er toch nog heel veel te vinden: 46 soorten. De extreem zeldzame Wortelende kruidenmycena die in 2019 op deze plek nieuw voor Nederland gevonden is, was ook nu weer present. Verder zagen we bijzondere duinsoorten als Zandtulpje, Gesteeld mosoortje, Zandparasolzwam en Duinmostrechtterzwam. En ook de vooral in winter en heel late herfst voorkomende Roetkleurige schijntrechtterzwam en Gele wortelbekerzwam.

Een geplande lezing door de paddenstoelenkenner Chiel Noordeloos ging helaas niet door vanwege ziekte van de spreker. Op 18 oktober is door Leo een lezing gegeven over duinpaddenstoelen, en vooral over de meest extreme daarvan: de soorten die in kaal zand bij Helmgras groeien of op de Helm zelf, vaak in de zeereep maar ook bij grote verstuiwingen meer landinwaarts. Van alle besproken soorten waren fraaie foto's te zien. De ruim 20 toehoorders kregen een goed beeld van de onverwachte rijkdom aan paddenstoelen in dit extreme milieu, waar droogte en stuivend zand een grote rol speelt.

De paddenstoelenwerkgroep wordt getrokken door Eke van Batenburg en Leo Jalink. We hopen in 2024 minstens 2 voorjaars- en 3 najaarsexcursies te houden, maar dat hangt natuurlijk ook af van het weer. Excursies worden op de website aangekondigd en via de mail. Als je op de verzendlijst voor die paddenstoelenmailtjes gezet wil worden, moet je dat even melden aan leo.jalink@naturalis.nl. De excursies zijn in principe altijd op woensdagen, van 10 uur tot ongeveer 1 uur, maar door het enthousiasme van de deelnemers wil dat soms ook een uurtje uitlopen.

Jaarverslag 2023 Paddenpatrouille

Roek Vermeulen paddenpatrouille@xs4all.nl

Ondanks de landelijke (en wereldwijde) achteruitgang van de aantallen amfibieën had de Paddenpatrouille in Leiden en omstreken een druk voorjaar met een prachtig resultaat: 3700 geredde dieren! Dat zijn er zo'n 1500 meer dan vorig jaar. Dit mooie resultaat is mede te verklaren doordat we de bestaande trajecten steeds verder verbeteren, maar ook door de natuurlijke fluctuatie van amfibieënpopulaties. De locatie met de opvallendste stijging was het Cortspad in Leiderdorp, waar we bijna drie keer zo veel amfibieën aantreffen als vorig jaar. Misschien heeft het wel met de asfalthellinkjes te maken die er een paar jaar geleden zijn aangebracht om de beestjes de stoeprand op te helpen wanneer wij er niet zijn. Maar zo'n succeslocatie heeft ook de neiging zichzelf te versterken, want de vrijwilligers gaan voor die locatie extra hun best doen. Zo rapporteerde de vrijwilliger die in haar eentje de Vlietweg doet ook dat ze dit jaar extra rondjes maakte omdat er lekker veel amfibieën waren. Kortom: qua *citizen science* lijken onze resultaten helemaal nergens naar, maar daar zeuren we echt niet over :-)

Vanwege de lauwe winter zijn we een week eerder gestart en het ligt voor de hand dat de voorjaarstrek steeds verder op zal schuiven. Eind februari was het weer langdurig koud en droog en kwam de trek tot stilstand; zodra het in maart warmer en regenachtig werd, kwamen de beestjes massaal op gang en wij dus ook.

Het was overigens niet op alle locaties feest. De populaties aan het Stadspolderpad staan onder druk door ingrepen van de gemeente en ProRail. We konden afgelopen jaar al merken dat de aanleg van het bedrijventerreintje tussen de afvalwaterzuivering en de Gabriël Metzstraat er flink in heeft gehakt: ons nieuwe traject over de Metzstraat en een stukje Hallenweg konden we gelijk weer opheffen, omdat er bijna geen amfibieën meer zijn. Op ons verzoek wordt er bij de inrichting van het bedrijventerrein wel rekening met de beestjes gehouden (nou ja, een beetje). Op het strookje langs het spoor tegenover de afvalwaterzuivering — ook al zo'n prachtig zomer- en winterverblijf voor amfibieën — heeft ProRail de laatste maanden verschrikkelijk huisgehouden en alles kaal laten klepelen. We hebben enorm ons best gedaan om dit tegen te houden, maar tevergeefs. Ook het schonen van de sloot is niet bepaald natuurvriendelijk gedaan.

De Oude Spoorbaan zal worden heringericht in het kader van het grote project Leidse Ring Noord. Ook hier hebben we heel veel energie in het geven van amfibievriendelijke adviezen gestoken, maar omdat er voor de 'gewone' soorten alleen maar een zorgplicht geldt is de gemeente niet geïnteresseerd. We kunnen er dus van uitgaan dat we hier over een paar jaar niet meer hoeven te lopen, omdat zowel de herinrichting zelf als de geluidsschermen langs de nieuwe weg (70 km/u) onze populaties dan de das om zullen hebben gedaan.

In plaats van de Metzstraat/Hallenweg zijn we het Bert Garthoffpad (Oegstgeest, vlakbij het Stadspolderpad) gaan verkennen. We zijn daar pas na de tweede paddenpiek begonnen, dus we kijken komend jaar opnieuw of het de moeite waard is. Als je een idee hebt voor een andere route waar de Paddenpatrouille zich nuttig kan maken, horen we het graag!

Op verzoek van de gemeente Leiden zijn we dit jaar met verf en sjablonen gaan experimenteren, omdat de gemeente liever geen waarschuwborden meer wilde plaatsen. We hebben nog geen verf gevonden die op alle ondergronden een paar maanden houdt, dus we zijn nog naar een goede oplossing aan het zoeken. In elk geval hebben we het ontwerp van het sjabloon (met dank aan Grace Innemee) aan alle paddenwerkgroepen ter beschikking gesteld en daar was direct belangstelling voor. Sowieso houden we contact met de collega's, onder andere van de Paddenpatrouille Noordwijk. Die is opgericht door een paar mensen die het eerste jaar in Leiden hadden meegelopen.

In mei hadden we een gezellige slotborrel, dit jaar inclusief een pubquiz. Tussen de bedrijven door heeft ondergetekende een presentatie voor de IVN-natuurgidsenopleiding gegeven, een interview aan de podcast NatuurLeiden en een interview aan een student van de Utrechtse hogeschool voor zijn afstudeerscriptie Built Environment. En aan het testen van de nieuwe paddentrap meegewerkt, waarover elders in dit nummer meer.

Voor komend jaar heeft de Paddenpatrouille subsidie van Fonds 1818 gekregen, zodat we een website kunnen opzetten en hesjes kunnen bijkopen zonder een beroep op de KNNV te hoeven doen :-). De voorbereidingen voor komend seizoen zijn al begonnen en we hopen maar dat het intussen nog lekker koud wordt, zodat de padden rustig in winterslaap kunnen blijven. Nieuwe vrijwilligers zijn altijd welkom, stuur maar een mailtje!

Tabel 1: Resultaten per jaar per locatie

	2023	2022	2021	2020
Stadsp./Broekweg	275	472	267	242
Zweilandlaan	455	501	292	357
Slaaghsl./Bosrode	n.v.t.	660	444	127
Slaaghsloot	428	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Bosrode	345	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Oude Spoorbaan	223	273	141	63
B.G. Cortspad	1625	559	301	n.v.t.
Meijers/Uhlenbeck	429	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Hallenweg	8	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Bert Garthoffpad	29	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
[Vlietweg]	167	10	64	n.v.t.
	3984	2475	1509	789

Tabel 2: Gedetailleerdere resultaten over 2023 per locatie

	St./Br.	Zw.	Slaaghsl.	Bosrode	OS	Corts	M/Uhl.	Hallen	Bert G.	[Vl.]	totaal
bruine kikker	6	7	23	71	12	194	213	0	5	0	531
groene kikker	5	5	12	21	8	75	9	0	1	17	153
kikker onbep.	19	0	0	9	0	0	9	0	0	5	42
gewone pad	189	443	76	49	179	95	171	8	20	52	1282
kl. watersalam.	56	0	317	195	24	1261	27	0	3	93	1976
dood	46	7	44	34	6	77	30	1	1	34	280
in kolk	–	27	35	84	1*		12	0	3	–	162

*wel tientallen in drainageputten

Jaarverslag 2023 Project Vissenmonitoring

Aaf Verkade

We kregen begin 2023 de vier meter lange Kerstboom van de Beestenmarkt cadeau als kunstrif voor inheemse roofvissen. Uit de gedetermineerde bijvangsten van de Unipercentrale zal onze KNNV/IVN werkgroep een 'zoekkaart viskadavers' samenstellen. Die is handig voor bijvoorbeeld de Plastic Spotters, die wekelijks dode vissen aantreffen tijdens het drijfvuilvissen met hun kano's en willen leren om welke soorten het gaat. Er is een gemeentelijk uitsterfbeleid voor aanmeerplekken in het visreservaat gerealiseerd. Bij de diverse snorkelmonitoringsrondes in het visreservaat waren weer veel buurtbewoners en geïnteresseerden betrokken. Zowel in de organisatie als het monitoren.

De driedaagse Cursus Vissenmonitoring werd goed bezocht met 21 deelnemers. Het zaklampvissen tijdens de Winter Wonder Weken leverde ondanks de 'erwtensoep' in de grachten twee verrassende vissoorten en wat baarsjes op, waarover meer in Daucallium+. Het mooiste resultaat is het ontlokten enthousiasme: alle ruim 30 deelnemers willen van de zomer terugkomen! Dan gaan we samen met de cursisten Visherkenning op een zwoele zomeravond met helder water écht sterren kijken in de grachten. Enkelen van hen gaan dat aankarten bij de Hortus, zodat die ons als gidsen hopelijk weer inhuurt. De zoutkistenroute is nieuw leven ingeblazen met hulp van de IVN werkgroep van Onder water in Leiden en diverse subsidies. We kunnen daarmee de educatieve blauwgroene route gaan actualiseren en uitbreiden.